

L' ART DEL PAGÉS

SECCIÓ D' AGRICULTURA PRÁCTICA

ORÍGEN DELS CORCHS Ó RIQUERS

EN LAS PERERAS Y POMERAS

No sé si en altres punts passa lo que aquí en Moyá, que apenas se veu cap perera ó pomera que no li cayguin serraduras dels corchs, ni estigui plena de fonts ocasionadas pels mateixos, arribantlas á matar en algunas ocasions, si n' están molt apoderadas. Encare que pochs aquí los fruyters de dites classes, sent sabrosa y bona la fruyta, es cosa de no descuydarla procurant evitar dita plaga. Lo que generalment se feya quant se veyia algun forat per lo que sortian serraduras, senyal indubtable de que 'l corch era viu y estava treballant, era ficarhi un fil-ferro per si se podia matar, lo que 's coneixia si sortia moll; ó per més seguretat obrir l' arbre seguint la canal feta per lo mateix corch fins arribar á trobarlo. Pero aixó á més de destruir l' arbre era aplicar lo remey quant lo mal no era ja curable, y si eran molts los corchs, del tot impossible practicarlo á ménos de destruir l' arbre. Per aixó, y com á cosa de pura curiositat vaig tractar de veure si podria arribar á saber com s' hi ficavan á dins de tronchs tan groixuts alguns corchs ó riquers. Primerament pensava que s' hi ficavan pels forats dels tronchs, encara que la cosa se 'm feya molt difícil per no haverne vist may corre cap per la part exterior; més la casualitat á forsa d' observar, vá fer qu' arribés á saber com s' introduhian en lo tronch de dits arbres y que trovés al mateix temps lo medi d' evitar que cap fruyter de las dites especies se corqués, lo qual me permeto publicar en aquesta revista per si hi ha algú que

tampoch ho sapigués, com hi ha hagut temps que l' abaix firmat tampoch ho sabia. Vaig notar varis anys, que per allà de mitj á últims de Juriol tenían los fruyters de las dos especies ditas, las pereras principalment, diferents caps de brots enterament negres. Es un mal ayre, me deyan al preguntarho; cosa que no podia compendre en rahó de ser pochs y salpicats. Havent, per últim, notat que 'l negre anava baixant, pera enterarme millor y per estudiar la causa ne vaig tallar un, en lo quual hi vaig trobar un cuquet blanch al cap de vall, lo que me incitá á tallarne un altre per si hi trobava així mateix un cuch, que efectivament hi vaig trobar com en lo primer. Y havent desseguida repetit la operació en un gran número, á tots, sens excepció, hi vaig veure lo cuquet, no dubtant desde aquell moment que l' assecarse y tornarse negres los caps de brot era degut al cuquet que anava baixant. No obstant ab plé convenciment que desde aquell moment vaig tenir, de la causa d' assecarse y tornarse negres los tanyes del any, no per aixó vaig deixar de fer aquell y següents anys nous experiments, dels quals obtingué lo dato ó noticia de que 'ls tals corchs anavan baixant per los dits brots ó tanyes tendres, travessant per últim los del any anterior fins arribar al tronch ahont havían adquirit major desenvollo foradantlo pera treure las serraduras, si aixís podém dirho, dels seus rosegalls. Sabent que baixavan del extrem dels brots tendres, ahont comensavan á desenvolllarse per pondrehi lo borro del extrem un riquet, segons hem pogut completar nostra noticia res més fácil pera evitar que las pereras y pomeras no tinguin cuch y pujin bonicas, es, desde 'l moment que 's veu un cap de brot negre, tallarlo y se pot estar ben segur que fentho aixís no 's tindrán pereras ni pomeras ab corchs.

Moyá, Setembre 1881.

J. M. DE P.

Nota de la R.—Excitem als nostres abonats que 's fixin ab lo práctic article de noltre suscriptor de Moyá y estimariam molt que verifiquessin las observacions y nos las fessin sapiguer per lo molt important que es avuy lo cultiu dels fruyters en la nostra terra.

BLAT DE MORO FARRATJE.

Fa ja alguns anys que en diferents punts de l' Améica del Nort y després també en Europa, s' ensajá d' aplicar lo blat de moro com á planta farratjera, y avuy se pot dir ab seguritat, que 'ls resultats obtinguts han sigut eminenment satisfactoris.

Aquesta innovació, donchs, ha sigut un gran avens pera la agricultura, puig que ella ha anat estenentse d' una manera rápida, en totas las comarcas ahont se cria bestiar grós y menut.

Sapigut es de tothom que 'l blat de moro es una de las plantas gramíneas que més resisteix la sequedad; y per aquest motiu ha sigut la predilecta pera afrenellar las tristas conseqüencias que la escassesa de farratjes pera 'l bestiar ocasiona als agricultors.

Per tant, nos sembla á nosaltres que la qüestió val la pena d' esser estudiada detingudament per las personas que 's dedican á la cria de bestiar de tota mena, especialment en Catalunya, ahont la manca d' herbatjes los hi ha ocasionat moltes vegadas pérduas considerables y que ab dit procediment podrian evitar, en tenint sempre los magatzéms ben provehits de farratje.

¿Quántas vegadas s' ha vist que 'ls que crian bestiar han tingut de véndrerlo á fora de temps y á baix preu á causa de la escassesa d' herbatjes, y tenir l' any següent que comprarlo á un preu elevadíssim? ¡Efecte sols de la manca de pastura!

Aixó, donchs, té per conseqüencia imminent, que la disminució del bestiar dú ab sí la falta d' adobs, l' empobriment de las terras y per fi, las cullitas fallidas; puig es evident que en agricultura, més que en cap altre ram de la humana vida, las fatals conseqüencias s' encadenan d' una manera indefinida.

Passém ara á indicar la manera de cultivar aquest farratje y la de conservar-lo, que son molt senzillas de practicar, al mateix temps també que 'l seu rendament.

Cultiu.—Se pot fer la sembra vers la fi d' abril, durant tot lo maig y fins á mitjants de juny.

Deu ferse us d' un terreno ben treballat y dividit, ahont s' hi

sembrará lo triple de blat de moro que si 's tractés d' un cultiu per grà.

S' escullirà com llevar pera la sembra, lo anomenat *caragua* ó gegant; es necessari que la llevar sigui de classe superior.

La sega 's farà vers la fi d' agost ó 'l comens de setembre, tenint sempre en compte que sigui en lo precís moment que 's forman las flors, perque es allavors que la sàvia está en son máxim de riqueza nutritiva.

Conservació.—Pot conservarse 'l vert ó sech, de la mateixa manera que 's conservan los demás productes destinats á la alimentació del bestiar durant l' hivern y fins á la vinguda de las novas herbes.

Se 'l conserva vert, en trinxantlo y barrejantlo ab palla menuda y després se 'l fica dins de sitjas ó de bõtas vellas; apretantlo ben fort y se 'l tapa ab palla y terra, tenint en compte de guardarlo del ayre y de la humitat.

Se 'l conserva sech, en fentne garbas que 's lligarán pe 'l cap d' amunt, deixantlo aixís dret y en forma de piràmida perque hi circuli l' ayre, fins que s' hagi assecat y després se 'l enmagatzema.

D' aquestas duas maneras se 'l ha tingut 15 y fins 18 mesos en excelent estat de conservació.

Rendament.—Los beneficis que dit procediment pot donar, varian segons la posició y conreu del terreno, entre 60, 70 y fins 80 mil kilógrams per hectárea; lo que 'ns sembla á nosaltres que 's retribuheix granment lo cost y 'l treball que ocasionan al agricultor.

Dits beneficis son molt majors de lo que ha primera vista sembla si 's té en consideració las grans ventatjas que ofereix al agricultor lo poguer alimentar durant tot l' hivern ó en temps de sequía, ab un farratje abundant y succulent á son bestiar, puig que s' ha de tenir en compte y ben entés que 'l tal farratje es menjat ab gran apetencia per bous, vacas, multons y porchs, aventatjant en molt á las demás plantas farratjeras, com ho demostren los resultats práctichs obtinguts en los diferents països que s' ha ensajat y que en lloch d' aquestas carns flonjas é insípidas que ara 's menjan las més de las vegadas, donan al contrari, unas carns fortas, tendras y gustosas.

Seria, donchs, convenient y d' un gran interés, que 'ns fixéssim bé y no deixéssim de vista las ventatjas que un tal procediment pot dur á la agricultura Catalana; porque, nó es tan sols lo tindrems á l' abrich de la manca d' herbatjes pera alimentar lo bestiar lo que 's ha impulsat á indicar aquesta innovació, nó; es de més gran transcendencia nostra aspiració. Lo nostre desitj fora que 's plantajessin grans criaderos de bestiar, ab preferencia boví, en certas encontradas pobres de Catalunya que son avuy dia olvidadas per complert y que tan sols ab lo procediment indicat, no dubtem en afirmarho, esdevindrian ricas y floreixents comarcas tot en donant l' exemple á molts d' altres d' Espanya que están també abandonadas al ensopiment de nostra agricultura.

Per acabar, dirém, que 'l dia en que 'ls agricultors ó 'ls que 's dedican á la cria de bestiar, sia de la rassa que 's vullga, adoptin d' una manera ferma la mentada innovació, podian gloriarse y dir ben alt, tot en fent sa fortuna, que han obert una nova font de riquesa pera Catalunya.

JAUME PALOU.

SECCIÓ DE VARIETATS

CONSERVACIÓ DE LAS SUBSTANCIAS ALIMENTICIAS

PER MEDI DEL ÁCIT SALICÍLICH.

Es sabut que l' ácit salicílich no es tan sols un preciós agent terapéutich que tots los dias presta eminents serveys en la práctica, sino que també es un antiséptich que s' emplea en la actualitat en gran escala com desinfectant y pera conservar las substancias alimenticias. En efecte, segons una comunicació que ha dirigit á la Academia de Ciencias de Paris lo senyor Schlumberger, cada any se poden contar per centenars de milions de franchs lo valor dels géneros y begudas preservadas contra la acció dels ferments per medi del ácit salicílich.

A consecuencia d' un informe de la Comissió consultiva de higiene pública, per un acort ministerial de 7 de Febrer, fou prohibida per sèr capás de alterar la salut pública, la venda de

tota substancia alimenticia que contingué cualsevol quantitat d' ácid salicílich.

La comunicació del Sr. Schlumberger té certament per objecte demostrar que aquestos perills no existeixen, y ho prova, diu, que fa sis anys que s' usen en tots los paissos aliments salicilats, y no s' ha citat un sol cas d' accident, ni lleuger, que puga ser atribuït á dita substancia.

Pera assegurar la conservació d' un líquit, es clar que es necessari proporcionar la dosis del antiséptich á la del ferment que dega destruirse y aquesta dosis, deu ser, segons lo senyor Schlumberger, infinitament petita y no passar, de 0 grams 1 decígram per litre pera 'l vi, la cervesa ó la sidra.

Los suchs de fruyta, los aixarops, las conservas serian preservats de tota fermentació ab la adició de menos d' un gram d' ácid salicílich per kilógram, y durant las fortas calors del estiu, las carns, las aus, los peixos, gracias á dit agent, se conservan frescos durant molts dias.

Habent sigut consultat M. Pasteur sobre l' empleo del ácid salicílich, sobre 'l qual tant s' está discutint actualment á Fransa, ha contestat en carta del dia 6 del present Octubre, que l' empleo de dit ácid deuria permétres mediant que 'l consumidor coneixés la existencia del ácid en la substancia ó aliment y la dosis exacta de la quantitat empleada.

Aquesta opinió inclinará 'l piu de la balansa en la discussió entaulada.

NOTICIAS AGRÍCOLAS

Prestació personal (de vehins.)—Segons l' article 79 de la vigent lley municipal, y com ausili als Ajuntaments pera facilitar la realisació d' obras públicas municipals, aquets tenen dret d' imposar la prestació personal á tots los vehins del terme, majors de 16 anys y menors de 50, salvo los cassos de que mes endavant parlarém.

La prestació personal, es lo deber pera tot vehí, de treballar personalment com peó en las obras públicas municipals durant un número de dias que no pot exedir de vint al any, ni de deu consecutius. Aquesta obligació, no obstant, pot tot vehí redimirla entregant á la caixa municipal l' import que resulti del número de dias de prestació que l' Ajunta-

ment li exigisca, multiplicat pe 'l valor que en la localitat tinga 'l jornal d' un bracer.

De la prestació personal, á la que com hem dit, venen obligats tots los vehins majors de 16 anys y menors de 50 sempre que realment se tracti d' obras públicas municipals, sols estan esceptuats, los militars en actiu servey, los acullits en los establiments de beneficencia y 'ls físicament impossibilitats pera 'l treball. En sa consecuencia, están subjectes á ella, tant los eclesiastichs com los militars en situació de retiro ó de reemplás, sempre que sigan vehins.

Aquest es un dels mes importants recursos que ofereix la ley municipal als Ajuntaments que no contan ab altres medis pera cumplir los serveys de vialitat, aixís com los de construcció d' edificis, escolas y altres tan importants com aquestos, los quals ab una prestació personal ben establerta y aplicada, poden sens estorsió de cap género, conseguir aquesta classe de milloras que be mereixen anomenarse de primera necessitat.

Sant Sadurni de Noya.—La cullita del vi ha sigut bastant regular y 'l preu també molt bonich, poguentse dir que 'l general es á sis duros carga per lo negre y cinch duros lo blanch. A aquestos preus s' han comprat fins fa poch moltas centas cargas.

Reus.—Diuen d' aquesta comarca que las transaccions sobre 'ls rahims han seguit essent favorables en diferents punts pera 'ls culliters. Las demandas aumentan y 'l preu segueixen mantenintse molt fermes y tendeixen al alsa. En tot lo Principat s' han realisat compras en gran escala. A Tarragona y Reus ahont ha acabat ja la berema ab rendiments bastant curts, lo preu mes alt que ha alcançat lo rahim ha sigut lo de 9 pessetas quintá, tipo que equival en vi á 8 duros carga de 120 litres.

Diferents comerciats han recorregut los pobles del Priorat oferint 20 pessetas per carga de rahims ó siga á 8 rals arroba, preu que encara no volian acceptar alguns culliters.

Plano filoxerich.—Ab lo present número repartim á nostres suscriptors lo *Plano de la invasió filoxerica* en la provincia de Gerona, marcant la zona invadida, la d' aislament y la de defensa pera nostra provincia, tal com las ha indicadas l' enginyer agrónomo D. Ricardo Rubio en lo que remeté á Madrid, junt ab lo dictámen que publicarem en lo número anterior, en qual lloch correspon.

REVISTA VINÍCOLA

Es tant escepcional la situació general del article, que no 'ns permet poder precisar-la ni encara suposar ab més ó menos fonament la marxa futura del mateix. Las exigencias dels culliters impossibilitan á la especulació d' entrar en operacions, y la falta d' aquestas no permet determinar preus. Los culliters ab sas exageracions corren lo risch de tenir que guardar los vins fins la primavera, época en la qual no sabem quina será la situació del caldo, y si tindrán que arrepentirse de no haber aprofitat los bons preus que indubtablement podrian alcançar avuy. Confiém que coneixent sos verdaders interessos cedirán en sa actual actitud y podrém anunciar la animació en las operacions que es d' esperar en la época actual.

Las noticias rebudas de Fransa no 'ns senyalan res d' interés: tocant á son terme 'ls travalls de la berema y resultant bona la qualitat dels nous

mostos. En quant á la quantitat no es dable encara poder precisar-la, calculantse no obstant ser  de 35   40 milions d' hect litres. Regna en aquells departaments molta animació en las operacions; pero passa també ab aquells culliters una mica de lo que deplor m dels nostres. No obstant, tota la premsa agrícola y mercantil de Fransa afirma que 'l mohiment d' alsa dels vins nous tendeix   accentuarse mes encara, degut   que las comarcas productoras de la vehina República donar n aquest any menos vi que l' anterior Fins avuy la millora de preus sobre la obertura de la passada campanya fuctua entre 3 y 5 franchs l' hect litre.

Se diu que 'l govern franc s reproduhir  la prohibició sobre 'l vins en- guixats, sempre que aquestos contingan mes de quatre grams de sulfat de potassa per litre. Avans era per dos, ara ja arriba   quatre. No olvidin aquestos detalls nostres vinicultors y aixís podr n evitarse 'ls perjudicis consegüents, en cas de que aix  tir s endavant. Avuy encare hi for n   temps.

Los embarchs en nostre port no han tingut tampoch cap importancia, puig   mes de la falta de demanda que 's nota' la elevació de preus pre- tenguda no anima. ab las noticias dels mercats d' Ultramar,   corre 'l risch indubtable d' un mal negoci.

CALENDARI DEL PAG S

NOVEMBRE.

CONREU DELS CAMPS.

Es lo millor temps de sembrar fabas y altres llegums. Sembrantho en est temps es quasi assegurada aquesta important cullita, com es molt probable se perdi, si se sembra mes tard .

Se sembra lo lli y la gualda y se plantan patatas.

Se arrencan las arrels de la rubia.

Imprenta de «La Renaixensa», Xucl , 13, baixos.